

HOLMI

XX. évfolyam 6. szám

2008. június

Szerkeszti: Réz Pál (főszerkesztő),
Radnóti Sándor (bírálat), Várady Szabolcs (vers), Závada Pál (széppróza),
Fodor Géza, Szalai Júlia, Voszka Éva

Szerkesztőbizottság: Bodor Ádám, Dávidházi Péter,
Göncz Árpád, Kocsis Zoltán, Lator László,
Ludassy Mária, Nádasdy Ádám, Rakovszky Zsuzsa.
Tördelőszerkesztő: Környei Anikó. A szöveget gondozta: Zsarnay Erzsébet

TARTALOM

- Bertók László*: Már harmadszor olvassa • 711
Nádasdy Ádám: Ádám és Éva • 712
Vajda Miklós: Anyakép, amerikai keretben (II) • 712
Dávidházi Péter: József, Illyés, Jób (II) (Párhuzamos
verselemzés bibliai fénytörésben) • 732
Jean Starobinski: Manon (*Lőrinszky Ildikó fordítása*) • 748
Jónás Tamás: négy évszak egy lengyel lányra • 756
helycsere • 757
Megírtam már • 757
Salman Rushdie: Világnak menedéke (*Greskovits Endre
fordítása*) • 758
Kiss Judit Ágnes: Anyabanya • 770
Laza dialóg • 770
Sóhaj, ima helyett • 771
Mesterházi Mónika: (M.) • 772
A kutya • 772
Oláh Zsófia: Rosszkedvű valcer • 773
Molnár Krisztina Rita: Legyél penész • 774
Szeifert Natália: [ha megtalálnálak] • 774
[konyhai jelenetekben
gondolkodom] • 775
Váradi Ákos: Neylon–a–fán • 776
Imreh András: Óvoda • 786
Léggömbök héliummal • 786
Ágai Ágnes: Átváltozások • 787
Dráma • 788

Bolgár Dániel: Melyik a rendszerváltó nemzedék?
(A „Gazdálkodj okosan!” és a ’80-as évek
gyermekei) • 789

FIGYELŐ

Tompa Andrea: A másik szabadság (Szilágyi Júlia:
Lehet-e esszét tanítani?) • 804

Szalai Júlia: „Elnéző olvasóknak írtam volna meg...”
(Kornfeld Móric: Trianontól
Trianonig) • 806

Forgács Éva: Egy papírra piros festék csöppent
(Orhan Pamuk: A nevem Piros) • 815

Váradi Péter: Konzervatív és korszerű:
az új filozófiai kézikönyv kétarcúsága
(Filozófia. Szerk. Boros Gábor) • 821

Megjelenik havonta. Felelős kiadó: Réz Pál. Vörösmarty Társaság
Levélcím: HOLMI c/o Réz Pál, 1137 Budapest, Jászai Mari tér 4/A
Terjeszti a Nemzeti Hírlapkereskedelmi Rt. és a regionális részvénytársaságok
Előfizetésben terjeszti a Magyar Posta Rt. Hírlap Üzletág
Előfizethető közvetlenül a postai kézbesítőknél, az ország bármely postáján,
Budapesten a Hírlap Ügyfélszolgálati Irodákban és a Központi Hírlap Centrumnál
(Bp. VIII., Orczy tér 1. Tel.: 06 1/477-6300; postacím: Bp. 1900)
További információ: 06 80/444-444; hirlapelofizetes@posta.hu
Előfizethető még postai utalványon Závada Pál címén (1092 Budapest, Ráday u. 11–13.)
Előfizetési díj fél évre 2500, egy évre 5000 forint, külföldön 50, illetve 100 euró
Tördelte: Kardos Gábor. Nyomtatta az ADU PRINT Kft. Vezető: Tóth Béláné

A HOLMI honlapja: www.holmi.org

ISSN 0865-2864

Bertók László

MÁR HARMADSZOR OLVASSA

Már harmadszor olvassa, pedig úgy tűnt, hogy
 előre érti, s talán értette is, de amikor megpróbálja
 beilleszteni abba a mérhetetlen és változókonny rendbe
 (tömkelegbe?), ami az ismeretei (a tudása?,
 a tapasztalata?, a készenléte?) összessége, mindenütt
 és mindig kilóg a széle, vagy lötyög csak az ürességben.
 Hagynia kéne, hogy a felesleges vagy méreten aluli
 (ismeretlen?, értéktelen?, irritáló?) terjedelem
 (minőség?, mennyiség?) automatikusan igazodjék?
 Csináljon helyet magának? Szakadjon darabokra?
 Azelőtt ilyenkor (anélkül, hogy eszébe jutott volna)
 önműködően új rekesz (fiók?, fájl?) nyílt az „agyában”
 (az érthetetlen, buta, hazug információnak is),
 most meg szándékosan kell kutakodnia, s kénytelen
 oda rakni (gyömöszölni, kötözni), ahol van már valami,
 még ha semmi köze sincs a kettőnek egymáshoz.
 Kinek (minek?) jó, hogy folyamatosan és erősen
 figyelnie és kapaszkodnia muszáj, mert bárhol, bármikor,
 váratlanul elakadhat (leáll, átverik), hogy már annak is
 örülhet, ha észreveszi, nézegetheti, tapogathatja,
 szétszalazhatja, találgathatja az értelmet (a szándékot,
 az okot), ha a saját akaratából intézkedni képes?
 A szavak megvannak mind. Eddig egy égig érő fa ágain
 ültek, s ha kellett, azon nyomban a nyelvére röpültek.
 Néha olyan gyorsan, hogy egymásba akadt a szárnyuk,
 letaszították az előttük szólót, elhúztak az értelem fölött,
 máskor meg odafészkeltek az ajkára, ráértek, úgy
 viselkedtek, mintha azonosak lettek volna a jelentésükkel.
 Miért, hogy most átláthatatlan rajban röpködnek körülötte,
 a vállára, a kezére, az idegvezetékeire szállnak,
 a szájából esznek, összepiszkítják a nagyszótár lapjait,
 de nem találja azt az egyet (kettőt?, hármat?), amit keres?
 Kezdje el egyenként összefogdosni, kalitkába zárni a
 kavargó forgatagot? Rázza meg, vágja ki (ha tudja) a fát?
 Emlékezzék, hogy a tüdejét, a szívét s a többi testrészét is
 akkor fedezte fel, amikor nem működtek már észrevétlenül,
 amikor egyszer csak úgy viselkedtek, mintha kölcsönbe
 kapta volna őket? Nyugodjon bele, hogy részenként
 veszíti el a tudatába szorult (szorongó) univerzumot?
 Kösse fel magát, ha ott áll, de negyedszerre már
 bele se kezd, mert „úgysem fog sikerülni”?